

Waterplein

‘Drempel voor groendaken moet lager’

Wat hebben klimaatverandering en groendaken met elkaar te maken? Alles, voor zover het tenminste gaat om het beperken van de gevolgen van die klimaatverandering. Daarom, zo adviseren onderzoekers van het RIVM, zou de aanleg van groendaken veel laagdrempeliger moeten worden gemaakt. Bijvoorbeeld door groendaken gewoon mee te nemen in het pakket van energiebesparende maatregelen.

Lokale besluitvormers hebben te weinig met de functionaliteit van de bodem bij bodeminrichting, menen Ton Breure en Liesbet Dirven – Van Breemen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). “De benadering van het begrip bodem is veel te eenzijdig”, zegt Breure. “De bodem wordt vooral gezien als ruimte, en speelt vervolgens nauwelijks nog een rol meer bij de maatschappelijke inrichting van die ruimte. Terwijl we zoveel meer kunnen met de bodem. Waterbuffering bijvoorbeeld bij hevige regenval. Of beplanten met groen dat verkoelend werkt

op de omgeving en waarmee we het zogenoemde hitte-eilandeffect in steden kunnen beperken. Zo zijn er meer functies die we de bodem als ecosysteemdienst kunnen laten doen en waarvan we in mijn beleving veel bewuster gebruik zouden moeten maken.”

Breure is hoofd van het Laboratorium voor Ecologische Risicobeoordeling bij het RIVM. Dirven is onderzoeksmedewerkster bij deze afdeling. Samen met twee collega’s heeft zij onlangs het onderzoek afgerond ‘Klimaatverandering in het stedelijk gebied; Groen en waterberging in

Wadi

'Een mogelijke optie is mensen met groendaken minder waterschapsheffing te laten betalen'

relatie tot de bodem'. Opdrachtgever van dit onderzoek was het ministerie van Infrastructuur en Milieu, dat graag meer inzicht wil in de vraag hoe een duurzame inrichting kan bijdragen aan het ondervangen van de gevolgen van de klimaatverandering in de stad.

De adviezen in dat rapport in een notendop: gemeenten zouden kunnen zorgen voor meer onafgedekte bodem in de vorm van parken of wadi's (begroeide verlagings van het maaiveld die bij hevige regenval onder water komen te staan), waterpleinen, ondergrondse waterbergingen en zo meer. De burgers kunnen een bijdrage leveren in de vorm van groendaken, muurbeplanting en geveltuintjes. Gemeenten en andere overheden zouden hieraan op hun beurt een impuls kunnen geven in de vorm van subsidies of wettelijke maatregelen zoals de aanpassing van het Bouwbesluit, of invoering van een klimaattoets, zodat de aanleg van groene daken bij nieuwe projecten wordt gestimuleerd of gefaciliteerd.

Klimaatbestendig

De aanbevelingen in het rapport worden opgenomen in de Routeplanner Bodem, die overheden kunnen gebruiken bij het opstellen van hun verplichte bodembeheersplannen. Dirven: "De Routeplanner bevat voorbeelden van oplossingen die een bijdrage kunnen leveren aan het klimaatbestendig maken van de stad, inclusief eventueel andere bijkomende voordelen. Groendaken bijvoorbeeld dragen niet alleen bij aan vergroting van het waterbergend vermogen en verkoeling van de omgeving, maar ook aan vermindering van de CO₂-uitstoot, meer isolatie van gebouwen en minder energiegebruik. Andere positieve punten voor de stad en zijn bewoners zijn verhoging van de biodiversiteit en verbetering van de duurzaamheid van het dak."

"Het is een stapeling van voordelen voor verschillende stakeholders", vult Breure aan. "Het probleem is alleen dat wanneer de ene stakeholder investeert, vaak een andere stakeholder daarvan profiteert. De burger

die een groendak aanlegt, helpt daarmee het waterschap dat bij regen minder water hoeft af te voeren en het resterende rioolwater efficiënter kan zuiveren. Sterk verdund rioolwater is namelijk minder makkelijk te zuiveren. Maar hoe verreken je dit alles nu? Wie betaalt wat? Deze vraag lijkt mij een goed uitgangspunt voor vervolgonderzoek."

"Een mogelijke optie zou kunnen zijn dat mensen met groendaken minder waterschapsheffing hoeven te betalen", reageert Dirven. "Dat is een goed idee", vindt Breure, "want mensen zijn nogal gevoelig voor persoonlijk gewin. We zijn een beetje verleerd om te kijken naar de voordelen voor ons allemaal, of voor onze omgeving. Bescherming van biodiversiteit bijvoorbeeld, oftewel zoveel mogelijk verscheidenheid aan planten en dieren, is een heel nadrukkelijk streven van overheden, maar gaat eigenlijk helemaal niet zo goed. Waarschijnlijk omdat veel organismen weinig aibaar zijn. Wie voelt er nou een bijzonder liefde voor wormen, spinnen en wespen? Terwijl die toch heel nuttig zijn. Maar goed, laten we de voordelen vooral definiëren richting ons mensen, want dan gaan we er tenminste voor. Daarom pleit ik er voor om groene daken gewoon op te nemen in het pakket van energiebesparende maatregelen. Daarmee worden ze ook wat gangbaarder en laagdrempeliger."

Dirven sluit zich hierbij van harte aan. Ze heeft gedurende het onderzoek sowieso een bijzondere band ontwikkeld met groendaken. "Onze afdeling heeft zijn wortels in het bodemonderzoek. Dus daken zijn voor ons iets totaal nieuws. Maar met groendaken tillen we eigenlijk een deel van de bodemfunctie de hoogte in, met alle hierbij behorende voordelen voor de mens en zijn omgeving. Dat vind ik een goede ontwikkeling. Overigens doe ik nu nader onderzoek naar de positieve effecten van groen op de mens. Ook heel interessant." *L*

Het rapport *'Klimaatverandering in het stedelijk gebied'* is te downloaden op www.rivm.nl. Zoek op 'klimaatverandering'.